

Ніна Фіалко

ПОВЕРТАЙТЕСЬ, ЖУРАВЛІ, ДОДОМУ

ТЕРНОПІЛЬ
БОГДАН

ББК 84 (4 Укр) 6
УДК 82-311.4
Ф84

Фіалко Н.І.

Ф84   Повертайтеся, журавлі, додому. Тернопіль:
Навчальна книга – Богдан, 2010. — 304с.

ISBN 978-966-408-584-4

ББК 84 (4 Укр) 6
УДК 82-311.4

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина даного видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ISBN 978-966-408-584-4

© Навчальна книга – Богдан,
майнові права, 2010

1

Двері з гуркотом відчинилися і дебелий міліціонер проштовхнув Катерину до камери. В обличчя повіяло задушливим запахом людських тіл. Тьмяне світло не давало змоги розгледіти все довкола. Біля стін виднілися двоповерхові залізні ліжка, на яких лежали люди.

— Навіть вночі відпочити не дають! — обізвався жіночий прокурений голос.

— Не могла зачекати до ранку? — почувся зліва ще чийсь невдоволений голос.

Якби хтось запитав думки цієї пізньої відвідувачки, то переконався б, що навіть у найгіршому сні вона не могла уявити себе в тюрмі. Ніколи навіть на гадку не спадало, що саме може відчувати людина несподівано опинившись за її стінами. Аби не турбувати мешканців цієї оселі, Катерина, так звали дівчину, підперла стіну біля дверей, ніби боялася, що вона зараз на неї впаде. Загримів засув, двері знову відчинилися, супроводжуючий жбурнув новоприбулій ковдру і прошепотів:

— Шукай вільне місце, і не стовбич біля дверей!

Катря не встигла простягнути руки, як ковдра впала на підлогу. Тіло стало неповоротким: чи то від переляку, який вона недавно пережила, чи від холоду. Його ніби хто міцним ланцюгом зв'язав. А ще недавно воно вправно звивалося гадюкою навколо блискучого шеста, приваблюючи погляди захмелілих чоловіків. Знала, що деякі з них приходили до ресторану саме в той час, коли на сцені виступала вона. Боже! Як тепер людям в очі дивитиметься після свого необдуманого вчинку. А втім, може, й не доведеться зустрітися зі своїми шанувальниками, бо її надовго засадять за ці міцні мури,

звідки люди повертаються іншими. Тієї Катрі уже не буде ніколи. Як же вона дійшла до такого життя? Але думати про те, що буде колись, зараз не могла. Тілом заволодів холод, і вона зіщулилася. Обхопила себе руками, як це робила колись у дитинстві, аби зігріти незахищені груди. Бюстгалтер залишився у слідчого, як речовий доказ.

Цього вечора на вулиці було тепло, і на роботу Катря прийшла в легкому одязі, який явно не підходив для місця, де вона зараз опинилася. Нею оволодів озноб. Зуби почали тарахкотіти, ніби камінна дробарка. Катерина гидливо підняла з підлоги ковдру і загорнулася в неї. Шукати вільне ліжко не наважилася, аби не розбудити постояльців і не викликати їхнього гніву. Підклавши частину ковдри під себе, вона присіла і заховала обличчя поміж колін. Зігріваючись власним теплом, не зогледілася, як задрімала. Пробудилася від криків, що лунали навколо. Скільки минуло часу не орієнтувалася, але від того як задеревяніли ноги — мабуть, кілька годин. Уцю ранкову пору вдома її ніхто не смів турбувати, бо вона відпочивала після трудової ночі. Почуті слова враз повернули жінку до гіркої реальності.

— Чому це наша красива теличка не захотіла на тюремному ліжку поніжитися? — прокуреним грубим голосом єхидно мовила молода жінка і ногою штовхнула новоприбулу.

— Боїться, що на твердому ложі з'являться непривабливі рубці на ніжному тілі, — вставила білявка з підпухлими очима.

У камері висів смердючий дим, ніби після пожежі. Відчуваючи на собі прискіпливі допитливі погляди, Катерина підвелась і стала наче підстрелена ворона в міні спідниці та ще зі старою обшарпаною ковдрою на плечах. Не могла зрозуміти, чого від неї хочуть ці незнайомі жінки, які також за якісь провини опинилися тут.

— Хто така, і за що потрапила до камери? — запитала інша мешканка камери, яка до цього часу не промовила жодного слова.

За загрозою було чути плескіт води. Катря здогадалася, що там вбиральня й умивальник. Звідти вийшла сільська жінка “бальзакового” віку. Вона мовчки спостерігала за тим, що відбувалося, але долучатися до розмови не поспішала.

— Катерина Приходько, — тихо мовила Катря, і в горлі

грошей йому вистачало на повсякденні витрати, поки не натрапив на вузлик із грішми. Не задумувався чим все може завершитися, але йому так подобалося, коли дівчата до нього, мов мухи до меду, липнули, поки не закінчилися гроші. Від таблеток відмовився тільки-но переміг суперника, бо знав, чим все може закінчитися. А от горілка, на яку йшли батьківські заощадження, затягує до трясовини з не меншою силою. Ось і сьогодні ледве відірвався від колег, надіючись щось знайти вдома для похмілья. Тепер стояв перед бабунею та сестрою і не знав, як виправдатися.

— Чому мовчиш? Чого тобі вдома не вистачало? — обурювалася бабуня, вона все ще не хотіла вірити, що крадіжку вчинив її любий онук.

Тишу розрізав різкий телефонний дзвінок, від якого всі насторожилися. Слухавку взяла Поліна Іванівна, бо стояла найближче до апарату. На іншому кінці дроту обізвалася Зоряна.

— Мені приснилося, що згоріла хата. Тепер хвилююся, чи все у вас добре.

— Приїзди додому, поки ще стіни залишилися, бо решта все зникло, — плачучи відповіла мати.

— Ти, мабуть, хвора і верзеш казна-що. Дай Катрі слухавку.

Донька боялася навіть підходити до телефону, бо не знала, як матері розповісти про те, що сталося в хаті. Вона така ж злодійка, як і брат, тільки її ще не виявили.

— Привіт, мамо! Бабуня сказала правду... Без вашої допомоги нам не обійтися, — Катря швидко поставила слухавку й вийшла до своєї кімнати.

— То ти хоч признаєшся для чого звів нанівець батьківську працю?

— Ті гроші й так призначалися для мене, бо сестра свої отримала. Вважайте, що я їх для себе і використав. Дайте червонця на пляшку горілки, бо душа горить, — благально попросив Тарас.

Поліна Микитівна ніколи не біла своїх внуків. Вона вважала, що виховати дитину різкою нікому не вдавалося, а зараз вхопила качалку і вліпила хлопцеві по руках.

— Згинь із моїх очей, і поки не прийдуть батьки, зна-

ходься там, де був до цього часу! Дай мені спокійно померти, нехай я не буду дивитися на твою нахабну пику. Господи, за які гріхи ти покарав мене!? – Поліна Микитівна звела руки догори і гірко заплакала. – Вигодувала дідька на свою голову! Нарощувала йому м'язи, щоб врешті обікрав домівку. Та нас же сусідські кури засміють, коли довідаються, яких ти досяг успіхів своїми кулаками!

Тарас руки заховав за спину, але нікуди не пішов. Боявся, що бабуня може зараз впасти, і тоді він матиме ще на душі один гріх, за який ніякими грішми не розрахуєшся.

– Можете мене навіть убити, але назад уже нічого не повернеш. Залізну забавку хіба ще за півціни зажену, і все. Раніше треба було так гепнути по руках, – відразу протверзів Тарас, і на похмілля вже не просив.

Катря наводила макіяж, дивилася у дзеркало і думала про Володю. Ніякі хатні негаразди не могли затьмарити у її серці весну, що враз пробудилася буйним цвітом. Десь, мабуть, уже чекає на неї, а вона не може зважитися залишити домівку. Боїться залишити без нагляду бабуню, та й не зручно було в розпал сімейної сварки думати тільки про себе. І треба ж було всім подіям трапитися майже одночасно! Чому Володя не з'явився тиждень тому? Все відбувалося б по-іншому, готувалися б до весілля і не думала про Миколу Івановича. При одній згадці про масажиста, настрої псувався і з'являлося почуття страху й непевності. Чи не зробить вона велику помилку, вклавши гроші за квартиру в бізнес Ореста Петровича? Коли спілкувалася зі своїм фіктивним чоловіком, то здавалося все зрозумілим і закономірним, а от залишившись наодинці, починала сумніватися. Потрібна порада, але хто тобі її дасть? Батьки не схвалять продажу квартири, але краще вкласти гроші в справу, ніж вона стоятиме порожньою у чужому місті. А, може, взагалі нікуди не вкладати ті гроші?

Поліна Микитівна побачила, як крутиться біля дзеркала Катря, здогадалася, що вона вже нарядилася гуляти.

– Куди це ти намалювалася? Борщ довари, бо в мене руки не лежать до роботи. Голова болить. Як то пережити повернення ваших батьків? Вони ж догризуть мене, якщо ви не встигли, – бідкалася старенька жінка.

Кілька днів метушні в хаті й всі збори позаду. Зоряна пропонувала все, що мала, для дітей нічого не шкодувала. Вони взяли тільки необхідне, аби не привертати зайвої уваги на кордоні. Тарас переживав, бо візу відкрили лише на півроку, а він планував попрацювати за кордоном довше. Катря взагалі не знала, як складеться її життя в чужій країні. Летіла до свого щастя, мов метелик на яскраве світло...

На пероні біля автобуса, що курсував до Польщі, скупчилися пасажери. Зоряна давала останні настанови дітям, але вони тільки кивали головами на знак згоди, думками линути в далекі краї. Поки ще мати дивилася на дітей, то відчувала якийсь зв'язок, варто було їм зайти до автобуса, як серце стислося і з очей покотилися сльози. Не одна вона їх витирала тут, на пероні. Гіркоту розлуки переживали старі батьки й маленькі діти, які не хотіли жити без материнської любові й батьківської ласки. Такі автобуси вивозять молодих і здорових людей ледь не щодня, залишаючи недоглянутих дітей і стареньких батьків.

Тільки-но автобус виїхав на пряму дорогу, як за вікнами зникли обличчя рідних. У Зоряни з від'їздом дітей відразу зникла потреба йти до крамниці за покупками, готувати їжу, прибирати в хаті. В душу заповзла порожнеча, яку годі було заповнити. Як то страшно залишитися самій! Вдома поблукала по двору. Не тішили ні квіти, ні порядок, який перед від'їздом навели діти. Жінка звела голову догори, подивилася у синє небо, на якому пропливали білі, мов пух, хмаринки. Сонце повернуло на захід і з луговини раптом знялася зграя журавлів. Вони вишикувалися в рядок. Кілька птахів з кінця довгої вервечки наздогнали вожака і з лівого боку утворили клин. Птахи махнули на прощання своїми міцними крилами і полетіли на південний схід. Серце охопила невимовна туга, хотілося кричати на весь голос:

— Не залишайте рідну землю! Повертайтеся, журавлі, додому!

Зоряні на гадку раптом спали синові слова, від яких

потепліло на серці. Птахи весною неодмінно повернуться до своїх гнізд. А чи повернуться люди, скуштувавши ліпшого життя?

Добре, коли міністерство закордонних справ України добивається спрощеної процедури виїзду громадян за кордон, намагається досягти для них мінімальних прав. Проте не чути жодного відгуку, щоб ті громадяни поверталися на батьківщину. Українці на чужих землях не можуть повною мірою реалізувати свої сили і знання, а в той час їхні землі набагато швидше заселять інші народи, які несуть свою мову й культуру рідні терени.

Зоряна змахнула непрохану сльозу й звела руки догори.

— Господи, поверни мені дітей і чоловіка! Навіщо мені дім, в якому не чути дитячого сміху й не вирує життя?

Не одна мати воліла б менше їсти, лиш би діти виростили й працювали на її очах. Зоряна уявила, що чужі люди споряджатимуть її доньку до шлюбу, а їй тільки зателефонують, аби повідомити про церемонію одруження, і жінці серце ще дужче стислося. Горлицею летіла б слідом за дітьми, аби вони знову не спіткнулися, не зійшли з праведного шляху.

Літературно-художнє видання

Фіалко Ніна Іванівна

ПОВЕРТАЙТЕСЬ, ЖУРАВЛІ, ДОДОМУ

Головний редактор *Богдан Будний*

Редактор *Тетяна Риженко*

Обкладинка *Світлани Бялас*

Комп'ютерна верстка *Тетяни Золоседової*

Підписано до друку 02.08.2008. Формат 84x108/32 . Папір офсетний.
Гарнітура Таймс. Умовн. друк. арк. 15,96. Умовн. фарбо-відб. 15,96.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
ДК №370 від 21.03.2001 р .

Навчальна книга – Богдан, а/с 529, м.Тернопіль, 46008

тел./факс (0352) 52-06-07, 52-05-48, 52-19-66

publishing@budny.te.ua

www.bohdan-books.com